

Komentari i bilješke / Comments and Notes

O studijima filozofije na Sveučilištu u Zagrebu (2002/2003)

Prijelaz iz 20. u 21. stoljeće hrvatski je filozofski život obilježilo bujanje raznorodnih filozofskih događanja i djelatnosti: osnivanje novih filozofskih udruga, pojava novih filozofskih časopisa, pokretanje izdavačkih kuća specijaliziranih za filozofsku literaturu, pojava novih srednjoškolskih udžbenika iz filozofije i logike. Visokoškolsko filozofsko obrazovanje nije odstupilo od ovoga trenda: za razliku od dugogodišnje ekskluzivnosti dvaju odsjeka za filozofiju (u Zadru i u Zagrebu), danas u Hrvatskoj postoji ukupno pet visokoškolskih ustanova na kojima se izvodi nastava iz filozofije: (1) Odsjek za filozofiju Filozofskoga fakulteta u Zadru, (2) Odsjek za filozofiju Filozofskoga fakulteta u Rijeci, (3) Odsjek za filozofiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, (4) Studij filozofije pri Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, (5) Studij filozofije pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove u Zagrebu.

Ovaj ogromni porast ponude studijâ filozofije gotovo su u pravilu pratili snažni “potresi” u vidu polemika, osporavanja, međusobnih optužbi i kritika, a koji su se znali širiti (zahvaljujući i nemaloj ulozi svih mogućih medija) na sve razine akademskoga života – od službenih do osobnih. Ovdje nam nije namjera ulaziti u raspravu o tome. Umjesto toga, ograničit ćemo se na “sinoptički” prikaz stanja različitih studija filozofije za akademsku godinu 2002/2003, suživši isti na “najnapučeniji” filozofski teritorij: Sveučilište u Zagrebu. Zbog ograničenosti prostora, prikaz preostala dva studija filozofije (zadarskog i riječkog) ostavljamo za sljedeću priliku, a kolegama u Zadru i Rijeci se ispričavamo zbog ovog “regionalizma”.

Na Sveučilištu u Zagrebu (jedinom sveučilištu u gradu) akademske godine 2002/2003 nastava iz filozofije izvodila se na tri ustanove:

- (a) Odsjeku za filozofiju Filozofskoga fakulteta,
- (b) Studiju filozofije pri Hrvatskim studijima,
- (c) Studiju filozofije pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove.

Na sve tri ustanove nastava se izvodi po semestrима (trajanje studija: 8 semestara). Kandidati koji žele studirati filozofiju na bilo kojoj od tri ustanove moraju proći razredbeni postupak.

Specifičnost razredbenog postupka na Odsjeku za filozofiju dosad je bilo (a) polaganje pismenog testa iz filozofije i logike, te (b) polaganje usmenoga ispita na osnovi jednog od desetak ponuđenih klasičnih filozofskih djela. (Jednopedmetna filozofiju se ne može studirati, stoga se moralo polagati prijamni ispit iz još jednog dvopedmetnog smjera.) Međutim, Filozofski je fakultet za akademsku godinu 2002/2003 unificirao razredbeni postupak za sve studijske smjerove, tako da su i kandidati za studij filozofije polagali zajednički prijamni ispit koji se sastojao od testa inteligencije, testa opće kulture i testa pismenosti. Vrednuje se i srednjoškolski uspjeh. Taj model primjenjivat će se i za razredbeni postupak za akademsku godinu 2003/2004.

Dosadašnja praksa razredbenih postupaka na Studiju filozofije pri Hrvatskim studijima sastojala se od (a) polaganja pismenoga testa iz filozofije i logike, te (b) razgovora s kandidatom o motivaciji za studij filozofije. (Na Hrvatskim studijima također ne postoji jednopedmetni studij filozofije te je stoga neophodno polagati prijamni ispit iz još nekog od dvopedmetnih smjerova.) Od akademske godine 2003/2004 na Hrvatskim studijima će se primjenjivati nova jedinstvena procedura za sve kandidate na svih šest smjerova koja će se sastojati od provjere intelektualnih sposobnosti i testa znanja iz hrvatskog jezika, povijesti, filozofije i logike, sociologije, psihologije i matematike. Svaki studijski smjer bodovanje znanja provodi po drukčijem obrascu, koji osigurava omjere znanja potrebne za dani studij. Na studiju filozofije vrednuju se rezultati iz filozofije i logike, hrvatskog jezika, sociologije i psihologije. Vrednuje se i srednjoškolski uspjeh.

Na razredbenom postupku na Studiju filozofije Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove polaže se pismeni ispit koji se sastoji od provjere poznavanja srednjoškolske građe za sljedeće predmete: logika, povijest filozofije, opća i nacionalna povijest, gramatika hrvatskoga jezika i književnost, te katolički vjeronauk. Vrednuje se i uspjeh u srednjoj školi. Od kandidata se zahtijeva i određeni stupanj poznavanja latinskoga jezika i poznavanje jednoga svjetskog jezika. Osim toga, pri upisu je obvezno priložiti potvrdu o kršćanskom ponašanju koju izdaje jedna crkvena osoba (župnik ili drugi svećenik). Moguć je jednopedmetni studij filozofije.

Sustav studiranja na sva tri studija je više ili manje jednak. Osnovni "cilj" studenta je bez ponavljanja upisivati godinu za godinom (od prve do četvrte

godine) odnosno započeti apsolventski staž koji smije trajati najviše dvije godine. Uvjeti za prijelaz u višu godinu studija variraju od studija do studija, ali se uglavnom sastoje od polaganja određenog broja ispita na filozofiji, odnosno drugom predmetu.

Na Odsjeku za filozofiju i Studiju filozofije pri Hrvatskim studijima, student, da bi stekao zvanje profesora filozofije odnosno diplomiranoga filozofa, izrađuje diplomski rad pod vodstvom mentora. Diplomski se rad usmeno brani pred tročlanom komisijom. Na Studiju filozofije Filozofskoga fakulteta Družbe Isusove, nakon položenih svih potrebnih ispita i prihvaćenog diplomskog rada, koji u načelu treba biti iz filozofije (izrađuje se pod vodstvom jednog profesora), student polaže komprehenzivni (diplomski) ispit pred tročlanim povjerenstvom u trajanju od jednog sata iz sveukupne građe glavnih predmeta.

Premda se nastava iz filozofskih predmeta u znatnom obimu izvodi i na nekim drugim fakultetima Sveučilišta u Zagrebu (npr. Katoličkom bogoslovnom fakultetu i Fakultetu političkih znanosti), samo spomenute tri ustanove svojim završenim studentima imaju pravo dodjeljivati titulu "profesor filozofije" odnosno "diplomirani filozof". Završeni studenti time stječu pravo predavanja filozofije i logike u hrvatskim gimnazijama, odnosno srodnih predmeta u srednjim školama. Ispunjavanjem nekih dodatnih uvjeta (prije svega visine prosjeka ocjena dodiplomskog studija), završeni studenti također stječu pravo upisa na poslijediplomske studije filozofije (magistarski i doktorski studij) koji postoje na sve tri spomenute ustanove.

Na sva tri studija filozofije nastava se izvodi više ili manje identično: u obliku obveznih i izbornih kolegija. Radi jednostavnosti prikaza sadržajâ koji su se ove akademske godine obrađivali u dodiplomskoj nastavi na sva tri studija, u nastavku je izostavljena satnica i klasifikacija pojedinih predmeta s obzirom na njihov status u nastavnome programu. Detaljnije informacije mogu se naći na Internet stranicama pojedinih studija.

Akademske godine 2002/2003 svaka je ustanova upisala 30 studenata na teret Ministarstva znanosti i tehnologije Republike Hrvatske, te po 10 studenata koji sami plaćaju studij.

Odsjek za filozofiju Filozofskog fakulteta

Pročelnica Odsjeka: Prof. dr. sc. Nadežda Čačinović
Adresa: Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb
Web: www.ffzg.hr/filoz
E-mail (tajništvo): ncutic@ffzg.hr
Tel: 01 / 6120 111

Odsjek za filozofiju utemeljen je zajedno s Filozofskim fakultetom i Sveučilištem u Zagrebu 1874. godine i od tada kontinuirano djeluje. Osim Odsjeka za filozofiju, na Filozofskom fakultetu postoje još sljedeći četvorogodišnji

studiji: anglistika, arheologija, etnologija, fonetika, germanistika, informacijske znanosti, klasična filologija, komparativna književnost, kroatistika, lingvistika, orijentalne studije i hungarologija, pedagogija, povijest, povijest umjetnosti, psihologija, romanistika, slavenski jezici, sociologija, talijanistika.

Odsjek za filozofiju ima 15 stalno zaposlenih, 2 vanjska suradnika, knjižničara i tajnicu.

**ODSJEK ZA FILOZOFIJU FILOZOFSKOG FAKULTETA:
PREDAVAČI, KOLEGLJI I SEMINARI U AKADEMSKOJ GODINI 2002/2003**

Dr. Lino Veljak	Ontologija: Glavni problemi metafizike i filozofije
Dr. Lino Veljak	Filozofija povijesti: Klasične i suvremene teorije
Dr. Lino Veljak	Descartes
Dr. Branko Despot / Mr. Pavel Gregorić	Povijest filozofije: Platon, <i>Menon</i>
Dr. žarko Puhovski	Filozofska terminologija
Dr. Goran Švob / Mr. Davor Lauc	Logika: Seminar
Mr. Davor Lauc	Uvod u filozofiju znanosti
Dr. žarko Puhovski	Filozofija politike: Država i crkva
Dr. žarko Puhovski	Filozofija politike: Carole Pateman, <i>Spolni ugovor</i>
Dr. Nadežda Čačinović	Estetika: Estetika kao znanost osjetilnosti
Dr. Borislav Mikulić	Spoznajna teorija: Antičke teorije znaka – Moderna semiotika od Lockeja
Dr. Borislav Mikulić	Spoznajna teorija: Epistemologija i semiotika
Dr. Branko Despot	Povijest filozofije: Platon
Dr. Goran Švob	Logika I i II
Dr. Ljerka Schiffler	Povijest filozofije: Tumačenje tekstova iz starije hrvatske filozofije
Dr. Gordana Škorić	Estetika: Antičke teorije o lijepome i umjetnosti
Dr. Hotimir Burger	Filozofska antropologija: Čovjek i povijest
Dr. Gordana Škorić	Filozofska terminologija: Filozofska terminologija
Dr. Nadežda Čačinović / Dr. Gordana Škorić	Estetika: Nelson Goodman, <i>Jezici umjetnosti</i>
Dr. Nadežda Čačinović	Estetika: Rod u umjetnosti
Dr. Borislav Mikulić	Indijska filozofija: Indijska filozofija i problem orijentalizma

Dr. Branko Despot	Uvod u filozofiju
Dr. Ljerka Schiffler	Povijest filozofije: Ishodišta novovjeke filozofije
Dr. Hotimir Burger	Filozofska antropologija: Hegel, Marx
Dr. Hotimir Burger	Uvod u filozofiju
Dr. Ante Čović	Etika
Dr. Ante Čović / Hrvoje Jurić	Etika: Seminar
Boško Zenić	Povijest filozofije: Grčka filozofija

Studij filozofije pri Hrvatskim studijima

Voditelj studija filozofije: Doc. dr. sc. Josip Talanga
Adresa: Ulica grada Vukovara 68, 10 000 Zagreb
Web: www.hrstud.hr
E-mail (tajništvo): snjezana.valentic@hrstud.hr
Tel: 01 / 6111 532

Studij filozofije pri Hrvatskim studijima pokrenut je akademske godine 1994/1995, kada su Hrvatski studiji iz akademske godine 1992/1993 pokrenutog dvosemestralnog "Sveučilišnog komparativnog studija hrvatske filozofije i društva" prerasli u visokoškolsku ustanovu s tri studijska smjera: studijem filozofije, studijem sociologije i studijem kroatologije. Danas Hrvatski studiji uključuju još studije povijesti, novinarstva i psihologije.

Studij filozofije ima zaposlenog jednog asistenta i tajnicu, u nastavi također sudjeluju dvojica profesora stalno zaposlenih na Hrvatskim studijima. Ostatak predavača (ukupno 16) angažiran je honorarno.

STUDIJ FILOZOFIJE PRI HRVATSKIM STUDIJIMA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU:

REDAVAČI, KOLEGIJI I SEMINARI U AKADEMSKOJ GODINI 2002/2003

Dr. Zvonimir Čuljak	Spoznajna teorija 1
Dr. Marie-Elise Zovko	Uvod u grčku filozofiju
Dr. Ivan Kordić	Uvod u srednjovjekovnu filozofiju
Dr. Srećko Kovač	Logika 1
Dr. Josip Talanga / Mr. Tomislav Bracanović	Etika 1
Dr. Erna Banić-Pajnić	Uvod u renesansnu filozofiju
Dr. Josip Talanga	Uvod u novovjekovnu filozofiju

Dr. Mihaela Girardi-Karšulin	Proseminar iz teorijske filozofije: Descartes, <i>Meditacije</i>
Dr. Srećko Kovač	Logika 2
Dr. Ivan Kordić	Uvod u suvremenu filozofiju
Dr. Jure Zovko	Uvod u metafiziku
Dr. Josip Talanga	Proseminar iz praktične filozofije: Rousseau, <i>Društveni ugovor</i>
Dr. Ljerka Schiffler	Hrvatska filozofija
Dr. Jure Zovko	Estetika
Dr. Stipe Kutleša	Spoznajna teorija 2: Britanski empirizam
Dr. Josip Talanga	Etika 2: Problem moralnoga statusa u bioetici
Dr. Damir Barbarić	Grčka filozofija: Heraklit
Dr. Erna Banić-Pajnić	Metafizika: Augustin, <i>Ispovijesti</i> , knj. XI i XII
Dr. Jure Zovko	Novovjekovna filozofija: <i>Kritika čistog uma</i> – Interpretacije (Cassirer, Henrich, Strawson)
Dr. Zvonimir Čuljak	Spoznajna teorija 2: Epistemološki naturalizam
Dr. Josip Talanga / Mr. Tomislav Bracanović	Etika 2: Singer, <i>Praktična etika</i>
Dr. Mihaela Girardi-Karšulin	Husserl, <i>Kartezijanske meditacije</i>
Dr. Filip Grgić	Grčka filozofija: Aristotel, <i>De anima</i>
Dr. Marie-Elise Zovko	Novovjekovna filozofija: Spinoza i njemački idealizam
Dr. Ivan Kordić	Suvremena filozofija: Gadamer, <i>Istina i metoda</i>
Dr. Ivan Kordić	Filozofija religije
Dr. Damir Barbarić	Osnovni problemi filozofije povijesti
Dr. Stipe Kutleša	Filozofija i novovjekovna znanost
Dr. Josip Talanga	Hobbesov i Lockeov kontraktualizam
Dr. Zlatko Posavac	Hrvatska estetika
Dr. Davor Pećnjak	Analitička filozofija
Dr. Zdeslav Dukat / Mr. Maja Hudoletnjak-Grgić	Grčki jezik
Dr. Zdeslav Dukat	Lektira filozofskih tekstova na grčkom: Platon, <i>Simpozij</i>
Dr. Filip Grgić	Aristotel o supstanciji
Dr. Zdeslav Dukat	Grčka drama
Dr. Zdeslav Dukat	Rimska drama
Dr. Zdeslav Dukat	Platon, <i>Protagora</i>

Dr. Zvonimir Čuljak	Koherentizam
Dr. Stipe Kutleša	Teorije u suvremenoj znanosti
Dr. Stipe Kutleša	Filozofska pitanja matematike
Dr. Davor Pećnjak	Filozofija uma
Dr. Josip Talanga	Kantova filozofija države

Studij filozofije pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove

Adresa: Jordanovac 110, 10 000 Zagreb
Veliki kancelar: R. P. Peter-Hans Kolvenbach S.J.
Dekan: Prof. dr. sc. Anto Mišić S.J.
Web: www.ffdi.hr
E-mail (tajništvo): tajništvo@ffdi.hr
Tel: 01 / 2354 222

Suvremena povijest Filozofskog fakulteta Družbe Isusove započinje 1937. godine, osnivanjem Filozofskog instituta s trogodišnjim studijem filozofije. Godine 1989. Kongregacija za katolički odgoj (Kongregacija za sjemeništa i učilišta) pri Svetoj stolici svojim Dekretom podiže Filozofski studij na razinu Filozofskog fakulteta. Godine 1992. Ministarstvo znanosti upisuje Filozofski fakultet u Registar znanstvenoistraživačkih organizacija i jedinica, a Senat Sveučilišta u Zagrebu 1994. godine donosi odluku kojom se program studijskih smjerova na Fakultetu prihvaća kao dio Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. (Treba napomenuti da studij filozofije pri Hrvatskim studijima i Studij filozofije pri Filozofskom fakultetu Družbe Isusove – unatoč zajedničkoj krovnoj ustanovi Hrvatskih studija odnosno Sveučilišta u Zagrebu – predstavljaju dva odvojena studija, na kojima nastavu izvodi gotovo posve različito nastavno osoblje.)

FILOZOFSKI FAKULTET DRUŽBE ISUSOVE: PREDAVAČI, KOLEGIJI I SEMINARI U AKADEMSKOJ GODINI 2002/2003

Mr. Jure Vranjić	Uvod u znanstveni rad
Dr. Ivan Šestak	Uvod u filozofiju
Mr. Stjepan Fridl	Uvod u kršćanstvo
Dr. Ivan Macan	Logika
Dr. Ivan Šestak	Filozofska antropologija
Dr. Anto Mišić	Metafizika
Dr. Filip Grgić	Povijest antičke filozofije

Dr. Hrvoje Lasić	Fenomenologija religije
Dr. Nikola Stanković	Povijest filozofije: Racionalizam i empirizam
Dr. Ivan Koprek	Povijest filozofije: Klasični njemački idealizam
Dr. Nikola Stanković	Filozofija o Bogu
Dr. Mislav Ježić	Indijska filozofija
Dr. Ivan Koprek	Opća i individualna etika
Dr. Ivan Macan	Socijalna etika
Dr. Josip Ćurić	Vjera i znanost u blondelizmu
Dr. Josip Talanga	Antička politička filozofija
Dr. Hrvoje Lasić	Filozofija Tome Akvinskog
Dr. Josef Quitterer	Anthropology and cognitive science
Dr. Ivan Pál Sztrilich	Teorija informacije
Dr. Filip Grgić	Stoička filozofija
Dr. Filip Grgić	Osnovni problemi Aristotelove metafizike
Dr. Christian Kanzian	Theory of acts in ethics
Dr. Winfrid Loeffler	Theistic proofs and theistic postulates
Dr. Iris Tićac	Fenomenologijska metoda u filozofiji
Dr. Nikola Stanković	Bog u novovjekovnoj metafizici
Hrvoje Domitrović	Internet komunikacije
Kristijan Krkać	Spoznajni problem u filozofiji L. Wittgensteina
Marta Ljubešić	Jezik i komunikacija – psihologijsko motrište
Danijel Miščin	Retorika
Anto Mišić / B. Kelčec	Razmišljanja o prvoj filozofiji R. Descartesa
Damir Mladić	Problem osobnog identiteta
Nikola Stanković	Ontologijski argument
Ivan Tikvić	Znanost o okolišu

IZVORIwww.ffzg.hrwww.hrstud.hrwww.ffdi.hr

Tvrtko Jolić
Institut za filozofiju
 Ulica grada Vukovara 54, HR-10000 Zagreb
 tjolic@filist.fizg.hr

Tomislav Bracanović
Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu
Ulica grada Vukovara 68, HR-10000 Zagreb
tomislav.bracanovic@hrstud.hr